

Finansklagenemnda Person

Uttalelse FinKN-2012-164

20.4.2012

SpareBank 1 Livsforsikring AS

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Foreldelse – manglende kunnskap om kollektiv forsikring – fal § 18-6.

Forsikrede var omfattet av en arbeidsgivertegnet forsikring da forsikringstilfellet inntraff i 91. Forsikrede hadde da vært minst 50 % sammenhengende ufør i 2 år, og uførheten var bedømt å være varig. Kravet ble først meldt til selskapet den 28.10.10. Forsikrede anførte at kravet ikke var meldt før ettersom hun hadde vært ukjent med forsikringsordningen.

Finansklagenemnda Person bemerker:

Saken gjelder hvorvidt krav på uførekapital etter kollektiv forsikring er foreldet etter reglene i fal § 18-6. Partene synes enige om at det er 10-års fristen som kommer til anvendelse. Selskapet har ikke påberopt seg at kravet er foreldet etter fal § 18-6 første ledd tredje punktum. Nemnda bygger sin drøftelse på dette.

Forsikringstilfellet – varig uførhet – inntraff 26.3.1991, og fristavbrytende nemndsklage ble fremsatt 7.3.2011. Fristutsettende melding om skaden ble inngitt 28.10.2010, jf fal § 18-6 tredje ledd.

Det er ikke nærmere opplyst når forsikrede fikk konkret kunnskap om kravet, utover at dette skjedde ved en tilfeldighet like før kravet ble fremsatt i 2010. På grunnlag av partenes anførsler legger nemnda til grunn at det avgjørende er hvorvidt forsikrede ved uførhetens inntreden i 1991 hadde den nødvendige kunnskap. Det er ikke anført at hendelser etter dette skal ha gitt henne nødvendig kunnskap.

Nemnda finner det i denne saken mest hensiktsmessig først å avklare de bevismessige spørsmål knyttet til hvilken kunnskap forsikrede hadde om forsikringsordningens eksistens ved utmeldingen, for deretter å ta stilling til hva rettsregelen går ut på.

Det er på det rene at forsikrede hadde kjennskap til det faktiske forhold som utløste rett til forsikring, nemlig uførheten.

Det er videre på det rene at forsikrede ved fratreden ikke ble gitt tilbud om fortsettelsesforsikring eller på annen måte direkte informert om forsikringsordningen.

Selskapet har imidlertid anført at forsikrede allerede ved sin fratreden hadde nødvendig kunnskap, blant annet ved at det må presumeres at opplysninger om trekk til forsikringsordningen fremgikk av hennes lønns slipper.

Så lenge lønns slipper ikke er fremlagt, eller det konkrete innholdet i dem er mer sannsynliggjort, finner nemnda at det må legges til grunn at forsikrede ikke hadde kunnskap om forsikringsordningen. Det forhold at hun ikke fremmet krav om forsikring, mens hun samtidig fremsatte krav overfor trygden, underbygger også at hun manglet kunnskap om forsikringsordningen. Til sammenligning vises også til *FSN 4037* hvor nemnda fant at forsikrede måtte anses å være i god tro selv om forsikringen fremgikk av lønns- og trekkoppgaver.

Spørsmålet blir etter dette hva lovens kunnskapskrav omfatter.

Det synes forutsatt i forsikringsavtalelovens forarbeider at det er kunnskap om det faktiske forsikringstilfellet som er avgjørende, se NOU 1987: 24 side 179 (vedrørende det tilsvarende kunnskapskrav i fal § 8-5), jf også *FSN 4996*. I nemndspraksis er det imidlertid ved kollektive forsikringer lagt til grunn at fristen ikke løper dersom forsikrede ikke kan bebreides for at han eller hun ikke var kjent med forsikringen, se eksempelvis *FSN 4037*.

Nemnda viser videre til *Bull*, Forsikringsrett side 637-638 hvor spørsmålet konkret drøftes. *Bull* viser blant annet til yrkesskadeforsikringslovens forarbeider (Ot prp nr 44 (1988-89) side 90) hvor det forutsettes at uttrykket "det forhold som begrunner kravet" må forstås på samme måte som i fal § 8-6, nemlig som "en henvisning til kunnskap om skaden og at den kan gi rett til erstatning fra yrkesskadeforsikringen". Se også *Rt-2000-1338* på side 1344.

Etter en gjennomgang av ulike rettskilder konkluderer *Bull* slik:

"Sammenstilt kan disse uttalelsene tyde på at det er rimelig god støtte i rettskildene for å hevde at [foreldelsesreglene i fal § 18-6 første ledd annet punktum] må forstås slik at meldefristen/foreldelsesfristen ikke starter å løpe før sikrede eller den berettigede har kunnskap om at skaden er dekket av forsikring."

Brynildsen, Lid og Nygård, Forsikringsavtaleloven side 596 viser til nemndspraksis omkring unnskyldelig uvitenhet omkring forsikringsdekningen.

Det følger av fal § 18-6 fjerde ledd at de alminnelige regler i foreldelsesloven gjelder i den utstrekning noe annet ikke er bestemt, dog slik at kunnskapsregelen fl § 10 ikke gjelder i forhold til den objektive og absolutte foreldelsesfrist i fal § 18-6 første ledd tredje punktum. Ingen av de sistnevnte regler kommer til anvendelse i denne saken.

Den generelle henvisning i fal § 18-6 fjerde ledd innebærer både at foreldelsesloven kommer til anvendelse i den utstrekning forholdet ikke er uttømmende regulert i forsikringsavtaleloven, og at grunnleggende foreldelsesrettslige regler og prinsipper er retningsgivende for tolkingen av reglene i fal § 18-6. I de fleste sammenhenger – herunder i fal § 18-6 – oppstilles det både subjektive og objektive foreldelsesregler. De subjektive bygger gjerne på at fristen først løper når kravshaver har eller burde hatt kunnskap om sitt krav, slik at det kan rettes en viss bebreidelse for at kravet ikke ble fremmet før. Dette er blant annet av kommet til uttrykk i de alminnelige regler i fl § 3 jf § 10, og for erstatningskrav i fl § 9. I sistnevnte løper eksempelvis fristen først når skadelidte fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige.

Nemnda peker også på de særlige forhold som gjør seg gjeldende ved kollektiv forsikring, hvor forsikredes befatning med forsikringsavtalen er varierende, helt ned til ingen. I disse ordninger har derfor arbeidsgiver en informasjonsplikt overfor de forsikrede, og identifiseres i mange sammenhenger med selskapet.

Reelle hensyn, herunder både rimelighetsbetraktninger og hensynet til konsekvens i regelverket, taler derfor med styrke for at den subjektive foreldelsesfrist i en kollektiv forsikring ikke løper før arbeidstaker har eller burde fått kunnskap om forsikringen.

Etter en helhetlig vurdering av de ulike argumenter og rettskildefaktorer finner nemnda at de sistnevnte samlet veier tyngre enn enkeltstående uttalelser i forarbeidene – direkte knyttet til en annen bestemmelse.

I denne saken er det erkjent at arbeidsgiver ikke har gitt forsikrede den informasjon hun hadde krav på, og herunder heller ikke har tilbudt fortsettelsesforsikring. Dette forhold taler ytterligere for den forståelse av regelen nemnda har lagt til grunn: Foreldelsesfristen løper ikke så lenge forsikrede ikke har kunnskap om forsikringen, og den manglende kunnskap ikke kan bebreides forsikrede.

Den nødvendige kunnskap fikk forsikrede som nevnt innledningsvis først i 2010. Kravet er derfor ikke foreldet.

KONKLUSJON: Forsikrede gis medhold.

Uttalelsen er enstemmig.

Ved behandlingen deltok Inge Unneberg (leder), Truls Nygård, Monica de Jonge, Ingebjørg Kiil og Paal Bjonness

---

Sekretariatets redegjørelse i FinKN sak 20111028 - TRU av 22.12.2011

Saken gjelder hvorvidt forsikredes krav om uførekapital etter kollektiv dekning via arbeidsgiver i SpareBank 1 Liv og Pensjon er foreldet etter 10-års fristen, jf. fal § 18-6.

Forsikringstilfellet inntraff i 1991, da forsikrede hadde vært minst 50 % sammenhengende ufør i 2 år, og uførheten var bedømt å være varig. Kravet ble meldt til selskapet 28.10.10. Dekningen ble først administrert av arbeidsgiver, og senere av *fagforeningen*

Forsikrede anfører hovedsakelig at hun har fremsatt krav innenfor 10-års fristen. Arbeidsgiver og fagforening har fått melding om at hun var varig arbeidsufør fra 26.3.91, jf. fal § 19-9. Sammenhengen mellom selskapets brudd på informasjonsplikt jf. fal §§ 19-3 og 19-4, ansvaret for å fange opp medlemmer med rett til ytelse jf. protokoll nr. 10/90 og reglene om melding av forsikringsforholdet jf. fal § 19-9, tilsier at det er urimelig at kravet skal være foreldet. Forsikrede var ikke kjent med forsikringsordningen, og hadde ikke nødvendig kunnskap før hun meldte krav om utbetaling 28.10.10. Hun kan ikke bebreides for sin manglende kunnskap, da hun ikke fikk tilsendt forsikringsbevis. Hun fikk ikke tilbud om fortsettelsesforsikring, og det er ikke fremkommet av lønnslipper tilstrekkelig informasjon som tilsa at hun var omfattet av en slik dekning.

Selskapet anfører hovedsakelig at forsikrede hadde tilstrekkelig kunnskap da hun ble varig ufør 26.3.91. Utgangspunktet for foreldelsesfristen er 1.1.92, med den følge at kravet var foreldet etter 10-års fristen 1.1.02. Foreldelse starter å løpe på det tidspunkt forsikrede er å bebreide for sin manglende kunnskap om dekningen. Forsikrede burde selv undersøkt med arbeidsgiver / og eller sin fagforening om hun var omfattet av kollektive avtaler. Premien ble trukket fra forsikredes lønn. Det er i tråd med vanlig praksis i norske virksomheter at det tydelig fremgår av en lønnslipp hvilke trekk som er foretatt og hva disse skal gjelde. Forsikrede må gjennom lønsslippene fortløpende ha blitt kjent med dekningen. fal § 19-9 innebærer ikke at kravet fremdeles er i behold, da det ikke er foretatt fristavbrytende skritt.

Tidligere uttalelser: (kun de mest relevante uttalelser følger vedlagt)

2009-025 2011-467 2011-546 2009-002 3162 3827 3853 4538
